

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 5 lipca 2022 r.

WSI.511.1.2021.TK/MB1.20

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.) [dalej Kpa] oraz art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 2187) [dalej ustawa szkodowa], po rozpatrzeniu wniosku Nadleśniczego Nadleśnictwa Żłoty Potok z 22 listopada 2021 r., znak ZG.7210.4.2021, uzupełnionego pismem z 21 stycznia 2022 r., znak ZG.7210.4.2021,

uzgadniam

warunki przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych, powstałej w wyniku wycinki drzew i pozyskania drewna w obrębie siedlisk leśnych i naskalnych, przeprowadzonych w leśnictwie Dąbrowa oraz leśnictwie Kamienna Góra (Nadleśnictwo Żłoty Potok), w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żłotopotocka PLH240020, na podstawie przedłożonego wniosku, w następujący sposób:

I. Stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko:

Stan ochrony poszczególnych płatów następujących typów chronionych siedlisk przyrodniczych:

- a) 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilla caulescentis*,
- b) 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
- c) 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- d) 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*),

zlokalizowanych w granicach wydziałów leśnych leśnictwa Dąbrowa oraz leśnictwa Kamienna Góra, powinien zostać przywrócony co najmniej do stanu ochrony tychże płatów, określonych jako początkowy stan środowiska, tzn. zidentyfikowanych w następujących opracowaniach:

- i. „Identyfikacja obszarów występowania, zagrożenia, ochrona oraz monitoring skał wapiennych, jaskiń i schronisk skalnych, występujących na obszarach sieci NATURA 2000: Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Żłotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojuraska wraz z uwzględnieniem terenów przyległych. Część I : PLH240020 Ostoja Żłotopotocka” (2015 r.), oraz
- ii. „Występowanie, ocena stanu ochrony, zagrożenia i monitoring siedlisk i gatunków leśnych na obszarach sieci Natura 2000: Przełom Warty koło Mstowa, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Żłotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojurajska, Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski oraz Źródła

II. Zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych:

- 1) w obrębie płatów siedliska przyrodniczego 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*:
 - a) w cięciach rębnych i przedrębnych całkowite odstąpienie od pozyskania drewna w obrębie wychodni skalnych w obrębie skał na których udokumentowane jest występowanie siedliska 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*, z pozostawieniem nie tylko drzew rosnących na skałach, ale też w odległości minimum 30 m (cięcia rębne) i 15 m (cięcia przedrębne) od ich podnóża, w celu uniknięcia intensywnego oświetlenia bocznego w obrębie skał i w płatach siedlisk bezpośrednio z nimi sąsiadujących. Odnowienie powinno bazować na odnowieniu naturalnym;
 - b) usuwanie zamierających drzew możliwe jest ze względów bezpieczeństwa jedynie w sąsiedztwie wyznaczonych szlaków turystycznych i dróg, przebiegających w odległości w jakiej przewracające się drzewo mogłoby zagrozić osobom przebywającym na szlaku lub drodze. Obecność dróg wspinaczkowych w związku z ich nielegalnym wyznakowaniem w siedliskach przyrodniczych i brakiem ich oficjalnego zatwierdzenia przez zarządcę gruntu i organy ochrony przyrody nie może stanowić przesłanki do usunięcia nawet zamierających drzew;
 - c) usunięcie ze skał zalegających gałęzi pozostałych po zabiegach gospodarczych przeprowadzanych od 2020 r.;
 - d) oznaczenie w systemie informacyjnym Lasów Państwowych lub w inny sposób umożliwiający identyfikację występowania siedliska 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*.
- 2) w obrębie płatów siedliska przyrodniczego 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) oraz siedliska 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*):
 - a) pozostawianie biogrup drzew wyłączonych z użytkowania, o wielkości co najmniej 15% powierzchni każdego wydzielienia. Biogrupa powinna obejmować drzewa liściaste w najstarszej klasie wieku w danym wydzieleniu;
 - b) w wydzieleniach, dla których w obecnym i kolejnych dwóch cyklach planu urządzenia lasu (tzn. do 31 grudnia 2045 r.) planuje się trzebieże lub rębnie, z planowanych do usunięcia drzew na powierzchni 1 ha należy pozostawić (oprócz biogrup drzew) w miejscu ściecia do naturalnego rozkładu 5 drzew o grubości pierśnicy co najmniej 50 cm (jeżeli takie będą występowały w przeprowadzanych zabiegach). W przypadku trzebieży drzew o mniejszych rozmiarach, należy pozostawić odpowiednio 5 sztuk takich drzew;
 - c) pozostawienie wszystkich drzew martwych i mikrosiedliskowych, za które uważa się zarówno drzewa żywe, jak i martwe. Do takich drzew w szczególności należy zaliczyć: drzewa ze złamanym lub pękniętym

pniem, listwą mrozową, z hubami – owocnikami grzybów, z całkowitym odłamaniem jednej z dwóch gałęzi rozwidlenia/rozgałęzienia, z dziuplą. Usuwanie zamierających drzew możliwe jest wyłącznie ze względów bezpieczeństwa, drzew, które zagrażają bezpieczeństwu pracowników wykonujących prace gospodarcze oraz osób przebywającym na szlaku lub drodze. Takie drzewa należy pozostawić w miejscu ścięcia do naturalnego rozkładu;

- d) odstąpienie od pozyskania drzew na dnie i stokach wąwozów oraz w odległości nie mniejszej niż 15 m od ich krawędzi;
 - e) stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej IVd, z gniazdami nie większymi niż 0,3 ha, o nasileniu pozyskania w ramach dziesięciolecia (okres obowiązywania jednego planu urządzania lasu) nie większym niż 30% zapasu grubizny w danym wydzieleniu;
 - f) wykorzystywanie odnowień naturalnych jako najbardziej zgodnych z siedliskiem. Okres odnowienia w wydzieleniu nie może być krótszy niż 40 lat;
 - g) wyłączenie z gospodarki leśnej płatu siedliska 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) w obrębie wydzielenia leśnego 292r;
 - h) usuwanie z drzewostanu w ramach leśnych zabiegów gospodarczych, w pierwszej kolejności drzew gatunków obcych ekologicznie oraz inwazyjnych;
 - i) wskazanie przez Nadleśnictwo oraz wyznaczenie w terenie drzewostanów referencyjnych, uwzględniających wszystkie typy leśnych siedlisk przyrodniczych, określonych w punkcie I niniejszej decyzji, o łącznej powierzchni co najmniej 100 hektarów w leśnictwach Dąbrowa i Kamienna Góra. W ramach działań należy dążyć do łączenia drzewostanów referencyjnych, celem uzyskania jak najmniejszej liczby enklaw. Wskazanie wyżej wymienionych drzewostanów referencyjnych, wraz z ich stosownym oznaczeniem w Systemie Informacyjnym Lasów Państwowych, winno nastąpić w terminie do 30 sierpnia 2022 r.
- 3) w obrębie płatów siedliska przyrodniczego 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*):
- a) całkowite odstąpienie od pozyskania drewna w obrębie płatów siedliska – powinny one być pozostawione jako biogrupy do naturalnej śmierci rosnących w nich drzew, a odnowienie powinno bazować na odnowieniu naturalnym;
 - b) usuwanie zamierających drzew możliwe jest ze względów bezpieczeństwa jedynie w sąsiedztwie wyznaczonych szlaków turystycznych i dróg, przebiegających w odległości w jakiej przewracające się drzewo mogłoby zagrazić osobom przebywającym na szlaku lub drodze. Takie drzewa należy pozostawić w miejscu ścięcia do naturalnego rozkładu.

III. Termin rozpoczęcia działań naprawczych:

Po uzyskaniu przez niniejszą decyzję przymiotu ostateczności.

IV. Termin zakończenia działań naprawczych:

Do końca okresu obowiązywania aktualnego planu urządzania lasu, tzn. do 31 grudnia 2025 r., za wyjątkiem działania określonego w punkcie II.2.b niniejszej decyzji, które powinno trwać przez następne dwa cykle planu urządzenia lasu, tj. do 31 grudnia 2045 r.,

V. Sposób potwierdzenia osiągnięcia założonego efektu ekologicznego

Przedstawienie Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach corocznych raportów (do 31 stycznia roku następnego) z realizacji wyżej wymienionych działań.

W sezonie wegetacyjnym 2025 r. należy przeprowadzić ocenę stanu ochrony poszczególnych płatów wymienionych w pkt I. niniejszej decyzji chronionych siedlisk przyrodniczych. Ocena powinna zostać wykonana zgodnie z metodyką określoną przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska dla Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ocenę powinien przeprowadzać zespół składający się co najmniej z jednej osoby z tytułem naukowym doktora, która jest autorem lub współautorem co najmniej 3 opracowań z dziedziny fitosocjologii, powstałych w oparciu o własne badania terenowe, związanych z inwentaryzacją na potrzeby wykonania monitoringu siedlisk przyrodniczych wymienionych w punkcie I niniejszej decyzji realizowanych na terenie obszarów Natura 2000 w ostatnich 5 latach licząc od daty zlecenia.

Raport z oceny powinien zostać przekazany Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach do 30 września 2025 r.

Uzasadnienie

29 września 2021 r. na adres elektronicznej skrzynki podawczej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach (dalej RDOŚ) na platformie ePUAP wpłynął wniosek Nadleśniczego Nadleśnictwa Złoty Potok (dalej Nadleśniczego) z 28 września 2021 r., znak ZG.7210.4.2021, złożony na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy szkodowej. Wniosek dotyczył uzgodnienia warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych, powstałej w wyniku wycinki drzew i pozyskania drewna w obrębie siedlisk leśnych i naskalnych, przeprowadzonych w leśnictwie Dąbrowa oraz leśnictwie Kamienna Góra (Nadleśnictwo Złoty Potok), w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020.

RDOŚ pismem z 21 października 2021 r., znak WSI.511.1.2021.TK.1, poinformował Nadleśniczego, iż przedmiotowy wniosek nie spełnia wymagań określonych w ustawie szkodowej, ponieważ nie zawiera obligatoryjnych informacji określonych w art. 13 ust. 2 pkt 1-4 ustawy szkodowej. Ponadto wskazano, iż zaproponowane we wniosku działania naprawcze powinny spełniać definicję określoną w art. 6 pkt 3 ustawy szkodowej oraz wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 1 września 2016 r. w sprawie działań naprawczych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1396) [dalej Rozporządzenie]. W piśmie tym wezwano Nadleśniczego do usunięcia powyższych braków.

22 listopada 2021 r. na adres elektronicznej skrzynki podawczej RDOŚ na platformie ePUAP wpłynął wniosek Nadleśniczego z 22 listopada 2021 r., znak ZG.7210.4.2021, o uzgodnienie przedmiotowych działań naprawczych.

RDOŚ pismem z 30 listopada 2021 r., znak WSI.511.1.2021.TK.2, poinformował Nadleśniczego, iż przedłożony wniosek nie został prawidłowo podpisany. Przeprowadzona przez tegoż organ weryfikacja wykazała bowiem, iż przesłane pliki nie zawierają podpisu lub pieczęci elektronicznej weryfikowalnych za pomocą certyfikatu, co uniemożliwia dostawcy usług zaufania dokonania jednoznacznego potwierdzenia pochodzenia oraz integralności danych w postaci elektronicznej. Zważywszy na powyższe, wezwano Nadleśniczego do usunięcia powyższego braku.

1 grudnia 2021 r. na adres elektronicznej skrzynki podawczej RDOŚ na platformie ePUAP wpłynął prawidłowo podpisany elektronicznie wniosek Nadleśniczego z 22 listopada 2021 r., znak ZG.7210.4.2021, o uzgodnienie przedmiotowych działań naprawczych.

RDOŚ pismem z 5 stycznia 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.3, poinformował Nadleśniczego, iż działania zaproponowane w przedmiotowym wniosku nie spełniają warunków określonych w Rozporządzeniu.

Ze względu na skomplikowany charakter przedmiotowej sprawy stwierdzono, iż RDOŚ przedstawi szczegółowe stanowisko w sprawie wyżej wymienionego wniosku do 20 stycznia 2022 r.

RDOŚ pismem z 19 stycznia 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.4, m. in. poinformował Nadleśniczego, iż funkcjonowanie danego siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 należy traktować jako całość, a nie sumę wielu stanowisk czy poligonów o różnej powierzchni. Dlatego w opinii RDOŚ, działania naprawcze również należy zastosować dla wszystkich płatów siedlisk przyrodniczych, zlokalizowanych w granicach obszaru Natura 2000. W związku z powyższym, wezwano Nadleśniczego do weryfikacji przedłożonego wniosku.

21 stycznia 2022 r. na adres elektronicznej skrzynki podawczej RDOŚ na platformie ePUAP wpłynęło pismo Nadleśniczego z 21 stycznia 2022 r., znak ZG.7210.4.2021, w którym przedstawiono zweryfikowane działania naprawcze.

Wypełniając dyspozycję art. 13 ust. 6 pkt 4 ustawy szkodowej RDOŚ przy piśmie z 28 stycznia 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.6, zwrócił się z prośbą do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach o wyrażenie opinii w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych zawartych w projekcie przedmiotowej decyzji.

RDLP postanowieniem z 2 lutego 2022 r., znak ZO.7210.15.2021, pozytywnie zaopiniował treść projektu decyzji, za wyjątkiem punktu II.2.i tego projektu, wskazując, iż w zaproponowanych wydzieleniach, nie znajdują się siedliska 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*).

RDOŚ pismem z 4 lutego 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.7, zwrócił się do RDLP z ponownym wnioskiem o wyrażenie opinii, w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych zawartych w projekcie decyzji, wyjaśniając jednocześnie kwestie występowania siedliska 9150 na terenie całego nadleśnictwa oraz przekazując dane wektorowe zasięgu tych siedlisk.

RDLP postanowieniem z 21 lutego 2022 r., znak ZO.7210.15.2021, pozytywnie zaopiniował treść projektu decyzji, za wyjątkiem punktu II. podpunkt 2. i) tego projektu, ponownie wskazując brak występowania siedliska 9150 we wskazanych wydzieleniach.

RDOŚ pismem z 24 lutego 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.8, zwrócił się do RDLP o udostępnienie dokumentacji wskazanej w ww. postanowieniu pn. „Suplement do opracowania fitosocjologicznego dla Nadleśnictwa Złoty Potok” oraz o informację czy ww. opracowanie było wykonane zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Nadleśniczy pismem z 10 lutego 2022 r., znak ZG.7210.4.2021, wystąpił do RDOŚ o podanie szczegółów dotyczących ekspertyz przyrodniczych wykorzystanych w przedmiotowym postępowaniu.

RDOŚ pismem z 10 marca 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK.10, udzielił Nadleśniczemu wyjaśnień w zakresie trybu sporządzania planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, zasad funkcjonowania tej formy ochrony przyrody, w tym również w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej.

Pismem z 8 kwietnia 2022 r., znak ZG.7210.4.2021, Nadleśniczy poprosił o doprecyzowanie kwestii dotyczących stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

RDOŚ pismem z 22 kwietnia 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK/MB1.13, udzielił Nadleśniczemu wyjaśnień w zakresie zarządzania siedliskami oraz działań podejmowanych w przypadku braku planu zadań ochronnych.

W związku z ponową analizą zebranego materiału dowodowego tutejszy organ ponownie wystąpił do RDLP o wyrażenie opinii, w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych zawartych w projekcie decyzji. RDLP pismem z 13 czerwca 2022 r. znak ZO.7210.15.2021 pozytywnie zaopiniowała przedmiotowy projekt decyzji.

RDOŚ uznając zebrany materiał dowodowy za wyczerpujący, pismem z 14 czerwca 2022 r., znak WSI.511.1.2021.TK/MB1.18, zawiadomił stronę postępowania o zakończeniu postępowania dowodowego, wskazując jednocześnie, iż przed wydaniem decyzji stronom postępowania przysługuje prawo wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, zgodnie z art. 10 ustawy Kpa. Pismem z 22 czerwca 2022 r., znak ZG.7210.4.2021, strona postępowania wniosła uwagi co do zgromadzonego materiału dowodowego, w tym do zapisów projektu przedmiotowej decyzji. Po analizie ww., RDOŚ przychylił się w całości do przedstawionych uwag i uwzględnił je w sentencji niniejszej decyzji.

Po przeanalizowaniu przedłożonego wniosku oraz biorąc powyższe pod uwagę RDOŚ rozważył, co następuje.

Artykuł 6 pkt 11 ustawy szkodowej stanowi, że przez szkodę w środowisku rozumie się negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska, a w szczególności w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych. Zmiana powodująca zaistnienie szkody w środowisku wiąże się albo ze zmianą stanu elementów przyrodniczych albo ze zmianą ich funkcji.

Dokonując analizy wyżej wskazanych przepisów należy przede wszystkim ustalić, czy w przedmiotowej sprawie spełniona jest definicja podmiotu korzystającego ze środowiska. Definicja podmiotu korzystającego ze środowiska zamieszczona w art. 6 pkt 9 ustawy szkodowej stwierdza, że pod pojęciem tym kryje się podmiot korzystający

ze środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973) [dalej POŚ], prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku lub inną działalność, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, powodującą bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku. Zgodnie z jego zapisami za podmiot korzystający ze środowiska uznaje się:

- a) przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r., poz. 162) oraz przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r., poz. 994 i 1641), a także osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- b) jednostkę organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców,
- c) osobę fizyczną niebędącą podmiotem, o którym mowa w lit. a, korzystającą ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia.

Rozpatrując przedmiotowy wniosek RDOŚ uznał, że Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Złoty Potok spełnia definicję podmiotu korzystającego ze środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy POŚ.

Rozstrzygnięcie, czy w sprawie wystąpiła szkoda w środowisku wymaga przeprowadzenia analizy treści Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 1383) z uwzględnieniem samej definicji szkody w środowisku w poszczególnych elementach przyrodniczych, których może ona dotyczyć.

Zgodnie z § 2 pkt 2 omawianego Rozporządzenia kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w chronionym siedlisku przyrodniczym jest zmiana albo zmiany powodujące jeden albo więcej z następujących mierzalnych skutków mających znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych siedlisk:

- a) niszczenie chronionego siedliska przyrodniczego w całości lub w części,
- b) pogorszenie stanu lub funkcji chronionego siedliska przyrodniczego,
- c) pogorszenie stanu ochrony gatunków typowych dla chronionego siedliska przyrodniczego.

Zgodnie z art. 5 pkt 25 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.) przez właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego należy rozumieć sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze i jego typowe gatunki, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na naturalne rozmieszczenie, strukturę, funkcje lub przeżycie jego typowych gatunków na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej lub naturalnego zasięgu tego siedliska, przy której naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Reasumując powyższe, aby doszło do szkody w środowisku lub bezpośredniego nią zagrożenia, nie wystarczy spełnienie jednej przesłanki, jednocześnie musi zostać spełniona przesłanka podmiotu korzystającego ze środowiska, przesłanka winy podmiotu

oraz znacząca negatywna, mierzalna zmiana, skutkująca zagrożeniem dla właściwego stanu ochrony, który to powinien być rozpatrywany w kontekście rozmieszczenia siedliska przyrodniczego na terenie kraju lub państw członkowskich Unii Europejskiej. Wina podmiotu korzystającego ze środowiska wynika z prowadzenia niewłaściwej gospodarki leśnej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na przedmiotowym terenie, w wyniku której nastąpiło zauważalne pogorszenie stanu ochrony ww. siedlisk przyrodniczych.

Zauważyć także należy, że szkoda w chronionych gatunkach lub siedliskach to nie tylko, jak w definicji podstawowej szkody, wpływ "negatywny", ale wpływ "znacząco negatywny". Takie założenie ustawa przyjmuje wzorem dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 143, str. 56, z późn. zm.), wobec czego trzeba uznać, że o szkodzie w tym elemencie środowiska należy mówić nie przy jakiegokolwiek zmianie negatywnej, ale przy zmianie poważniejszej.

Punktem wyjścia do analizy zaistnienia szkody w środowisku jest stan początkowy, a więc udokumentowany stan potwierdzający występowanie na danym terenie przed zaistnieniem zmian w chronionych gatunkach objętych zakresem postępowania. Artykuł 6 pkt 10 ustawy szkodowej wskazuje, że w przypadku braku konkretnych danych o stanie początkowym rozpatruje się dane „oszacowane na podstawie dostępnych informacji”. Zgodnie z przyjętym w orzecznictwie administracyjnym i sądowym stanowiskiem, jako znacząco negatywną zmianę w gatunku chronionym lub chronionym siedlisku rozpatruje się negatywną zmianę w zakresie 1% w skali kraju lub obszaru UE. Poziom ten został wskazany m. in. w opracowaniu Komisji Europejskiej „Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites Methodological guidance on the provisions of Article 6 (3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC”.

W dyspozycji RDOŚ znajduje się opracowanie pod nazwą „Aktualizacja stanu ochrony wybranych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020” (dalej Aktualizacja), wykonane na zlecenie RDOŚ w maju i czerwcu 2021 r. W opracowaniu tym porównano aktualny stan ochrony poszczególnych płatów wyżej wymienionych siedlisk ze stanem ochrony przedstawionym w dwóch ekspertyzach: „Identyfikacja obszarów występowania, zagrożenia, ochrona oraz monitoring skał wapiennych, jaskiń i schronisk skalnych, występujących na obszarach sieci NATURA 2000: Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Złotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojuraska wraz z uwzględnieniem terenów przyległych. Część I : PLH240020 Ostoja Złotopotocka” (2015 r.) oraz „Występowanie, ocena stanu ochrony, zagrożenia i monitoring siedlisk i gatunków leśnych na obszarach sieci Natura 2000: Przełom Warty koło Mstowa, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Złotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojurajska, Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski oraz Źródła Rajeczniczy z uwzględnieniem terenów przyległych. Etap II: PLH240020 Ostoja Złotopotocka” (2015 r.). Poszczególne wskaźniki i parametry oraz ogólny stan siedlisk oceniono w oparciu o metodyki określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska.

Z wyżej wymienionego opracowania wynika, iż w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na przedmiotowym terenie, zlokalizowanym w granicach Nadleśnictwa Złoty Potok, nastąpiło zauważalne pogorszenie stanu ochrony następujących siedlisk przyrodniczych:

- a) 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis* na łącznej powierzchni 4,98 ha;
- b) 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) na łącznej powierzchni 432,1 ha;
- c) 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) na łącznej powierzchni 465,09 ha;
- d) 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*) na łącznej powierzchni 33,01 ha.

Według publikacji pn. „Stan ochrony siedlisk przyrodniczych w Polsce w latach 2013–2018. Biuletyn Monitoringu Przyrody 24/4” (Biblioteka Monitoringu Środowiska GIOŚ, Warszawa) powierzchnia zajmowana przez wyżej wymienione siedliska przyrodnicze na terenie Polski wynosi odpowiednio: 464 ha (siedlisko 8210), 121.000 ha (siedlisko 9110), 260.000 ha (siedlisko 9130) oraz 1.763 ha (siedlisko 9150). Negatywne zmiany stanu ochrony przedmiotowych siedlisk w skali kraju dotyczą więc odpowiednio: 1,07% powierzchni siedliska 8210, 0,36% powierzchni siedliska 9110, 0,18% powierzchni siedliska 9130 oraz 1,87% powierzchni siedliska 9150.

Z powyższego wynika, iż do negatywnej zmiany w zakresie 1% w skali kraju doszło w odniesieniu do siedlisk 8210 oraz 9150. RDOŚ zdecydował o uzgodnieniu działań naprawczych dla wszystkich czterech siedlisk ze względu na fakt, iż funkcjonowanie danego siedliska w obszarze Natura 2000 należy traktować jako całość, a nie sumę wielu stanowisk czy poligonów o różnej powierzchni. Siedliska te tworzą bowiem w obszarze funkcjonalną całość, przenikają się, są wobec siebie wzajemnie zależne oraz funkcjonują w ramach ciągłej dynamicznej równowagi.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy szkodowej, w przypadku wystąpienia szkody w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań naprawczych. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy szkodowej, podmiot ten uzgadnia warunki przeprowadzenia działań naprawczych z organem ochrony środowiska. Zakres informacji, które należy przedstawić we wniosku o uzgodnienie, zawarty jest w art. 13 ust. 2 ustawy szkodowej.

Zgodnie z ustawową definicją przez działania naprawcze rozumie się wszelkie działania, w tym działania ograniczające lub tymczasowe, podejmowane w celu naprawy lub zastąpienia w równoważny sposób elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzie, w szczególności oczyszczanie gleby i wody, przywracanie naturalnego ukształtowania terenu, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, reintrodukcję zniszczonych gatunków, prowadzące do usunięcia zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz przywracania równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych na danym terenie (art. 6 pkt 3 ustawy szkodowej). Naprawa elementów przyrodniczych w odniesieniu do chronionych siedlisk przyrodniczych obejmuje przywrócenie środowiska, elementów przyrodniczych lub ich funkcji do stanu początkowego oraz usunięcie zagrożenia dla zdrowia ludzi (art. 6 pkt 8 ustawy szkodowej). Może ona obejmować również naturalną regenerację, która w przypadku chronionych siedlisk przyrodniczych polega na samoistnym odtwarzaniu się siedliska przyrodniczego na danym terenie do stanu początkowego lub do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, bez ingerencji człowieka, ale którego przebieg może być przez człowieka wspomagany (art. 6 pkt 8a pkt a ustawy szkodowej).

Rodzaje działań naprawczych oraz warunki i sposoby ich prowadzenia zostały określone w Rozporządzeniu. Zgodnie z § 3 tegoż Rozporządzenia, w przypadku szkody w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych, w pierwszej kolejności prowadzi się podstawowe działania naprawcze, które powinny spowodować przywrócenie stanu początkowego

albo przybliżonego do stanu początkowego, w możliwie najkrótszym czasie. Jeżeli działania podstawowe nie doprowadziły lub mogą nie doprowadzić do przywrócenia stanu początkowego albo przybliżonego do stanu początkowego, podejmuje się uzupełniające działania naprawcze. Prowadzi się je w sposób zapewniający osiągnięcie podobnego stanu elementów przyrodniczych lub ich funkcji, jaki byłby zapewniony przez podstawowe działania naprawcze (§ 4 Rozporządzenia). Jeżeli do chwili osiągnięcia pełnego efektu podstawowych lub uzupełniających działań naprawczych elementy przyrodnicze nie spełniają swoich funkcji lub nie są użyteczne dla innych elementów przyrodniczych lub dla ludzi, oprócz podstawowych lub uzupełniających działań naprawczych, prowadzi się kompensacyjne działania naprawcze (§ 5 Rozporządzenia).

W dyspozycji RDOŚ znajduje się opracowanie pod nazwą „Aktualizacja stanu ochrony wybranych siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020” (dalej Aktualizacja), wykonane na zlecenie RDOŚ w maju i czerwcu 2021 r. W opracowaniu tym porównano aktualny stan ochrony poszczególnych płatów wyżej wymienionych siedlisk ze stanem ochrony przedstawionym w dwóch ekspertyzach: „Identyfikacja obszarów występowania, zagrożenia, ochrona oraz monitoring skał wapiennych, jaskiń i schronisk skalnych, występujących na obszarach sieci NATURA 2000: Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Złotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojuraska wraz z uwzględnieniem terenów przyległych. Część I : PLH240020 Ostoja Złotopotocka” (2015 r.) oraz „Występowanie, ocena stanu ochrony, zagrożenia i monitoring siedlisk i gatunków leśnych na obszarach sieci Natura 2000: Przełom Warty koło Mstowa, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Złotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojurajska, Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski oraz Źródła Rajeczniczy z uwzględnieniem terenów przyległych. Etap II: PLH240020 Ostoja Złotopotocka” (2015 r.). Poszczególne wskaźniki i parametry oraz ogólny stan siedlisk oceniono w oparciu o metodyki określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska. Aktualizacja została udostępniona Nadleśniczemu pismem RDOŚ z 6 września 2021 r., znak WSI.512.9.2021.TK.6, w ramach oddzielnego postępowania.

Z wyżej wymienionego opracowania wynika, iż w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na przedmiotowym terenie, zlokalizowanym w granicach Nadleśnictwa Złoty Potok, nastąpiło zauważalne pogorszenie stanu ochrony następujących siedlisk przyrodniczych: 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilla caulescentis*, 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) oraz 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*). Zważywszy na powyższe, należy stwierdzić, iż doszło do wystąpienia szkody w środowisku w wyżej wymienionych chronionych siedliskach przyrodniczych.

Według Aktualizacji szkoda w środowisku w chronionych siedliskach przyrodniczych, stwierdzona w obszarze Natura 2000 Ostoja Złotopotocka, jest skutkiem usunięcia części drzewostanu zgodnego z występującymi tu siedliskami przyrodniczymi, a także usuwania drzew mikrosiedliskowych (biocenotycznych) i martwego drewna. Do pogorszenia stanu ochrony przyczyniły się:

- 1) pozyskanie drewna – spowodowało obniżenie zasobów martwego drewna i liczby drzew mikrosiedliskowych, zmiany struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu, uszkodzenia runa i gleby na skutek poprowadzenia dróg zrywkowych i składowania stert drobnych gałęzi;

- 2) prześwietlenie drzewostanu – zwiększenie dostępności światła, podwyższenie temperatur, obniżenie wilgotności powietrza i gleby, skutkujące ustępowaniem części gatunków typowych i zmianami struktury runa;
- 3) sukcesja biologiczna – rozprzestrzenianie się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych oraz silny rozwój odnowienia bukowego, a w efekcie ustępowanie gatunków typowych dla siedlisk i dalsza zmiana struktury runa.

W wyżej wymienionym opracowaniu jako podstawowe działanie naprawcze zaproponowano naturalną regenerację, która nastąpi samoistnie, bez dodatkowych działań. Jest to jednak proces bardzo długotrwały i istotna poprawa nastąpi w bardzo odległej perspektywie czasowej – nawet dziesięcioleci. Co więcej, w okresie przejściowym prawdopodobne jest dalsze pogarszanie się stanu siedlisk na skutek zmian stanowiących konsekwencję usunięcia drzewostanu. Brak jest jednak możliwości przeciwdziałania tym zmianom, lub też ich koszty byłyby niewspółmiernie wysokie do osiągniętego efektu. W celu zapewnienia utrzymania i poprawy stanu siedlisk przyrodniczych zaproponowano przeprowadzenie dodatkowych działań.

Działania uzupełniające wymagałyby utworzenia lub odtworzenia płatów siedlisk w innej lokalizacji niż miejsca, w których doszło do niekorzystnych zmian. Utworzenie nowych płatów w innych lokalizacjach, niż doszło do pogorszenia stanu, byłoby procesem wymagającym znacznie więcej czasu niż działanie podstawowe. Związane jest też z występowaniem odpowiednich warunków środowiska, szczególnie w przypadku zbiorowisk porastających ściany skalne, które wymagają istnienia odpowiednich skał. Jednak również siedliska leśne cechują się na tyle specyficznymi wymaganiami środowiskowymi, że ich odtworzenie w innych lokalizacjach również byłoby bardzo trudne. W związku z tymi wymogami, potrzebnym czasem oraz potencjalnie znacznie wyższymi kosztami niż w przypadku spontanicznej regeneracji w dotychczasowych lokalizacjach, działania uzupełniające nie stanowią realnej alternatywy dla działań podstawowych.

Zważywszy na powyższe, w przedmiotowym opracowaniu zaproponowano przeprowadzenie kompensacyjnych działań naprawczych. Płaty siedlisk, w których zaszły negatywne zmiany, stanowią tylko część całej powierzchni siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Ostoja Złotopotocka. Zaproponowano więc wyznaczenie innych lokalizacji, w których poprzez ochronę płatów siedlisk można częściowo zrekompensować pogorszenie stanu ochrony. Dzięki takim działaniom możliwe będzie utrzymanie przeciętnego stanu siedlisk na stosunkowo wysokim poziomie. Działania te pozwolą ponadto wspomóc regenerację stanu siedlisk w lokalizacjach, w których doszło do pogorszenia tego stanu. Zapewnienie sąsiedztwa dobrze zachowanych płatów stanowić będzie bazę, z której będzie mogła zachodzić rekolonizacja zmienionych miejsc przez gatunki typowe siedlisk. Poprzez modyfikację planowanych zabiegów gospodarczych oraz ograniczenie ich zasięgu można skutecznie poprawić perspektywę ochrony, które są ważnym elementem oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Działania naprawcze zaproponowane przez Nadleśniczego we wniosku z 22 listopada 2021 r., znak ZG.7210.4.2021, oraz piśmie z 21 stycznia 2022 r., znak ZG.7210.4.2021, są zbieżne z działaniami zaproponowanymi w Aktualizacji. Gospodarka leśna, prowadzona zgodnie ze wskazaniami aktualnego Programu Ochrony Przyrody Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Złoty Potok, oraz warunkami określonymi w niniejszej decyzji, pozwoli na naturalną regenerację chronionych siedlisk przyrodniczych w obrębie płatów, których stan ochrony uległ pogorszeniu. Ograniczenia w cięciach rębnych i przedrębnych

oraz zachowanie drzew mikrosiedliskowych i martwego drewna w obrębie wszystkich płatów siedlisk na przedmiotowym terenie pozwolą na zrekompensowanie szkód.

Wypełniając dyspozycję art. 13 ust. 6 pkt 4 ustawy szkodowej RDOŚ trzykrotnie zwrócił się z prośbą do RDLP o wyrażenie opinii w zakresie warunków przeprowadzenia działań naprawczych zawartych w projekcie przedmiotowej decyzji. RDLP postanowieniem z 29 czerwca 2022 r., znak pozytywnie zaopiniował treść projektu decyzji, za wyjątkiem punktu II. podpunkt 2. i) tego projektu, każdorazowo wskazując na brak występowania siedliska 9150 we wskazanych wydzieleniach. W wyniku szczegółowej analizy dokumentacji RDOŚ przychylił się do zaproponowanego zapisu ww. podpunktu w brzmieniu zgodnym z propozycją RDLP to jest odstąpienia od wskazywania konkretnych wydzieleni w których do tej pory mogła być planowana gospodarka leśna na rzecz wyznaczenia powierzchni drzewostanów referencyjnych w obrębie dwóch leśnictw: Dąbrowa i Kamienna Góra. Ponadto, po uwzględnieniu uwag strony postępowania, RDOŚ wystąpił o opinię co do zmian w przedmiotowej decyzji. Pismem z 29 czerwca 2022 r., znak ZO.7210.15.2021, RDLP przekazało opinię, że nie wnosi uwag do skorygowanego na wniosek strony projektu decyzji.

Z uwagi na powyższe, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, orzeczono jak w sentencji niniejszej decyzji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy prawo odwołania do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia (art. 127 §1 i §2, art. 129 §1 i §2 Kpa). W myśl art. 127a §1 oraz §2 Kpa, w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do jego wniesienia, zaś z dniem doręczenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 Kpa, w przypadku wnoszenia odwołania w drodze przesyłki pocztowej, czynność ta będzie skuteczna poprzez jej nadanie wyłącznie w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego - tj. w placówce Poczty Polskiej S.A. albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Nadanie pisma w placówce innego operatora będzie skuteczne, o ile zostanie ono doręczone przed upływem terminu na jego złożenie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk-Sawicka
/podpisano elektronicznie/

Otrzymują

1. Nadleśniczy Nadleśnictwa Złoty Potok PGL Lasy Państwowe - ePUAP.

Do wiadomości

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych PGL Lasy Państwowe - ePUAP.

Kopia

WSI - aa.

